

Самчук Улас
(* 20.02.1905, с. Дермань,
нині Здолбунівського району
Рівненської області –
† 9.07.1987, м. Торонто, Канада)

Видатний український прозаїк. У дитинстві та юнацькі роки часто неодноразово бував в Острозі. Середню освіту здобував у Дерманській школі та Кременецькій українській приватній гімназії, де написав перші літературні твори. 1927 р. дезертирував з польської армії та втік до Німеччини. Жив у Бреслау (Вроцлаві), потім студіював у Вільному українському університеті в Празі. В еміграції почав писати епічний роман у трьох книгах “Волинь” (1934–1937), який зробив його відомим. Твір мав автобіографічний характер. Під час німецької окупації повернувся в Україну. У 1941–1943 рр. мешкав у Рівному, де редактував газету “Волинь”. Пізніше жив у Німеччині, а в 1948 р. виїхав до Канади.

Автор численних прозових, публіцистичних та мемуарних творів, у яких домінує волинська проблематика, згадуються Дермань та Острог. У романі “Волинь” простежується думка, що пам’ятки дерманської та острозької давнини, пам’ять про князів *Острозьких* були важливими чинниками написання цього твору. Вказував на значення династії *Острозьких* в історії України, звертав увагу на культурно-освітню діяльність в Острозі наприкінці XVI – на початку XVII століття. У промові “Волинь незабутня”, яка була проголошена до 25-річчя Інституту дослідів Волині (25.05.1977), констатував: “Але чи не найбільше знаємо Волинь з діянь князів з Острога Острожських... ...за князів Федора, за Василя, за Костянтина Першого їх столиця Остріг розбудовується в один з наймарканцініших осередків політичного, а особливо культурного життя всієї землі української. Згадаймо хоча преславту, єдину на сході Європи, Острожську академію, де працювало

Улас Самчук

і вчилося стільки видатних, знаних і менш видатних, не знаних людей того часу... Тут також заложено першу на слов’янському сході книгодрукарню, що її заложив відомий перводрукар Іван Федорів і тут також 1581 р. появилась вперше друком на слов’янській мові знана Острожська Біблія разом з цілим рядом видань іншого, переважно церковного, значення” (Самчук У. Волинь незабутня // Погорина. – Рівне, 2006. – С. 4).

Джерела: Самчук У. Волинь: Роман у трьох частинах. – Острог – Львів, 2005; Його ж. Волинь незабутня // Погорина. – Рівне, 2006. – С. 3-7.

Література: Чернихівський Г. Улас Самчук: сторінки біографії. – Тернопіль, 2005.

Петро Кралюк